

Чланак првог замјеника високог представника Доналда Хајса: “Спасавање шума БиХ док није прекасно”

Већ више од годину дана једна група пословних људи и академика је активно ангажована у покушају да направе нацрт законске регулативе која би помогла да се заустави извоз незаконито сјеченог дрвета из ове земље и да се тиме помогне да се спасу шуме БиХ од садашњег скандалозно лошег управљања. Моћни лобији у шумарском сектору су само отежавали – никако помагали – у овом покушају што и није изненађујуће. Ови лобији раде у свом сопственом интересу, очигледно против – а не у корист – економског развоја БиХ. Штавише, они раде против легитимних интереса ове земље кад је у питању заштита животне средине, што значи да раде против интереса и здравља свих грађана БиХ.

Шуме спадају међу највеће природне ресурсе ове земље. Лоше управљање њима је знатно нашкодило питкој води што је резултат ерозије тла и дрвној индустрији у цјелини што је резултат недовољног пошумљавања.

Ако хоћете да одржите дрвну индустрију рентабилном, онда не занемарујете своје шуме. Ово је довољно лако разумјети, па ипак видимо у другим дијеловима свијета – а Југоисточна Азија је уочљив примјер – како шумарске индустрије изазивају своју сопствену катастрофалну пропаст путем неограничене сјече дрвета и недовољног обнављања шума. Уз исцрпљивање основног ресурса – дрвета – ово доводи до ерозије тла, плављења, клизишта и смањења обрадивих површина.

У БиХ одсуство одговарајућег надзора надлежних власти је створило доста простора за кријумчарење и незакониту сјечу и транспорт трупаца.

Ово наравно обезбјеђује краткорочну зараду малом броју опортунистичких пословних интереса. Али гледано средњерочно, то ће покопати ову индустрију.

Подразумијева се да они који уништавају шуме БиХ кроз неограничену сјечу и транспорт трупаца тиме такође безобзирно врше утају пореза – тако да они који се незаконито тиме баве, поред штете коју наносе животној средини, оштећују грађане који зависе од ових прихода неопходних за јавне услуге.

Утицај овога далеко превазилази дрвопрерађивачку индустрију. Шуме су ресурс који може ако се њиме правилно газдује подржати друге елементе привреде. Туризам је само један примјер таквог подручја које може бити велики извор запошљавања. Иако у почетним фазама развоја, туризам би могао дати огроман допринос напретку ове земље.

Али ви не можете градити сеоски туризам у овој земљи ако се шумски ресурси пљачкају.

Не можете градити сеоски туризам у иначе сликовитим долинама које су сада уништене непријатним за око и еколошки неодговарајућим шумским стазама за одвожење трупаца.

Сигурно не можете привући туристе у подручја гдје су магистрални путеви запријечени непрописним теретњацима који превозе непрописне трупце у непрописно доба дана и ноћи.

Извјештај Специјалног ревизора о “Српским шумама” је потврдио најгоре страхове свих у вези са лошим газдовањем у шумарском сектору.

Налази извјештаја су били јасни – злоупотребе појединачних руководилаца су идентификоване, као и конкретне праксе.

Овом упозоравајућем прегледу се ипак није посветила потребна пажња.

Незаконита сјеча дрвета остаје проклетство дрвне и шумарске индустрије која би да се прописно уреди могла донијети

значајну корист овој земљи. На жалост одрживо газдовање шумама остаје обећање а не пракса. Исто тако и корист грађана од ових средстава која су њихово власништво.

На основу налаза ревизора, несумњиво питање од највећег значаја је потреба да надлежне власти успоставе дјелотворне механизме за окончање незаконите сјече дрвета и стварање предуслова за одржив развој шумског сектора, усклађен са међународним стандардима.

Шумарска удружења су покренула иницијативу да се успостави механизам сертификације на државном нивоу за одрживо газдовање шумама. ОХР подржава ову иницијативу. Законска регулатива која је сад у припреми ће између осталог увести оквир за стандардизацију, акредитацију и сертификацију шумарских производа на државном нивоу.

На жалост, неки од шумарских “експерата” желе да измијене тај закон у смислу да кључна одредба сертификације буде ствар избора. Само ова једна промјена би била довољна да учини закон потпуно недјелотворним.

Ако би се закон усвојио са овом одредбом “добровољности”, нико га се не би придржавао и незаконита сјеча дрвета која се сад дешава би се несметано наставила. Закон се мора написати тако да осигура интересе цијелог народа, а не само малог броја предузећа која се баве сјечом и транспортом дрвета.

Шумарски званичници у БиХ, руководиоци предузећа која се баве сјечом и транспортом дрвета, академици и парламентарци морају признати да ове шуме припадају грађанима а не само њима. Закон, ако се нацрт направи и коначно усвоји на прави начин, ће имати огроман утицај на једну од главних индустрија ове земље, чије је досадашње лоше управљање довело до губитка послова и зараде од међународних трансакција.

Закон неће функционисати ако је заснован на добровољном придржавању. Једино ће функционисати ако успостави један дјелотворан, *обавезан* систем сертификације који осигурава да

сваки трупац који напусти БиХ долази из шуме којом се домаћински газдује.

Ово ће заштитити интересе грађана, заштите околине а дугорочно и шумарских предузећа, чак и оних који тренутно не изгледају способни да виде даље од своје овогодишње незаконите зараде.